

**Národní institut pro další vzdělávání MŠMT
Senovážné náměstí 25, 110 00 Praha 1**

**Olympiáda v českém jazyce
43. ročník, 2016/2017
okresní kolo – zadání**

II. kategorie

Počet bodů:

Jméno: Škola:

1. Věta *Na míse leží pár lahůdkových párků* je víceznačná.

a) Napište pro každý její význam, jaký počet nožiček párků na míse leží, a vysvětlete, jak jste k uvedenému údaji došli.

b) Svá pozorování shrňte do vysvětlení, kde jsou příčiny mnohoznačnosti uvedené věty.

2. Věta *Vedení používá zařízení.* je víceznačná. U obou podstatných jmen ve všech případech určete:

a) pád a číslo;

b) jejich větněčlenskou platnost.

3. a) Doplněte v následujících větách totéž slovo s různým významem.

b) Popište význam tohoto doplněného slova v každé z uvedených vět.

i. *Za hezké vysvědčení půjdu s rodiči na oběd do _____.*

ii. *Právě probíhá _____ našeho barokního kostela.*

iii. *Ludvík XVIII. nastoupil na trůn roku 1814 a pak znovu v roce 1815 (po přestávce způsobené Napoleonovým převratem), vládl až do roku 1824. Toto období je známé jako bourbonská _____.*

4. Která zakončení může mít infinitiv v češtině? Uveďte na každé zakončení příklad. Dále napište, jakou stylovou platnost mají jednotlivé možnosti.

5. a) Uvědomte si možnost vyjádření slovesného rodu u infinitivních tvarů a v následujících větách infinitivy podtrhněte.

Dnes nechceme být zkoušeni z dějepisu.

Nová sekretářka musí být představena ostatním pracovníkům.

Snem každého trestance je být propuštěn.

b) Vyjmenujte mluvnické kategorie, které lze určit u všech podtržených infinitivů.

c) Určete, jakou mají v uvedených větách infinitivy větněčlenskou platnost.

Národní institut pro další vzdělávání MŠMT
Senovážné náměstí 25, 110 00 Praha 1

Olympiáda v českém jazyce
43. ročník, 2016/2017
okresní kolo – slohový úkol

II. kategorie

Počet bodů:

Jméno: Škola:

Kdyby to všechno nebylo tak složité

Slohový útvar je volný, téma zpracujte formou prózy. Doporučená délka 25–30 řádek.

Národní institut pro další vzdělávání MŠMT
Senovážné náměstí 25, 110 00 Praha 1

Olympiáda v českém jazyce
43. ročník, 2016/2017
okresní kolo – řešení II. kategorie

1. Příklady řešení:

- a) i. na míse jsou 4 nožičky (pár, tj. 2 kusy, párků, přičemž jeden párek se skládá ze 2 nožiček, celkem tedy $2 \times 2 = 4$ nožičky);
ii. na míse jsou 2 nožičky (pokud *párek* vnímáme jako synonymum pro *nožičku*, pak tedy pár nožiček čili 2 ks);
iii. na míse leží několik dvojic nožiček, tj. více než jeden párek, přičemž počet nožiček je sudý (každý párek se skládá ze 2 nožiček);
iv. na míse leží blíže neurčený počet nožiček, jenž je však větší než 1 (v případě, že *párek* a *nožička páрку* pokládáme za synonymní výrazy).
- b) Víceznačnost věty je způsobena jednak víceznačností výrazu *párek* (může jít o 2 nožičky páрку, nebo o 1 nožičku), jednak víceznačností slova *pár* (může jít o počet dvou kusů, nebo může jít o blíže neurčené množství větší než 1).

Bodování: a) za čtyři vhodně naformulované odpovědi – 3 body,

za uvedení tří možností – 2 body,

za uvedení 2 možností – 1 bod (za 1 nebo žádnou možnost – 0 bodů);

b) za vhodně naformulované shrnutí – 1 bod.

Celkem tedy maximálně 4 body.

2. a) *vedení* – 1. pád, číslo jednotné / 4. pád, číslo jednotné / 4. pád, číslo množné / 2. pád, číslo jednotné / 2. pád, číslo množné; *zařízení* – 1. pád, číslo jednotné / 4. pád, číslo jednotné / 4. pád, číslo množné / 2. pád, číslo jednotné / 2. pád, číslo množné;
b) *vedení* – podmět/předmět; *zařízení* – podmět/předmět.

Bodování:

a) za uvedení všech deseti možností v bodě a – 3 body,

za 8–9 možností – 2 body,

za 6–7 možností – 1 bod (za méně možností – 0 bodů);

b) za uvedení 4 větných členů – 2 body,

za uvedení 3 větných členů – 1 bod (za 2 a méně větných členů – 0 bodů).

Celkem tedy maximálně 5 bodů.

3. a) *restaurace*;

- b) **Příklad řešení:** i. „podnik zřízený pro veřejné stravování a občerstvení“;
ii. „vedení do původního stavu, oprava (např. něčeho starého, hodnotného)“;
iii. „obnova předchozích pořádků ve společnosti, např. předchozího režimu“.

Bodování: a) za uvedení správného slova – 1 bod;
b) za každé vhodné vysvětlení významu po 1 bodu.
Celkem tedy maximálně 4 body.

4. Příklad řešení:

-t – pochválit, -ti – pochváliti, -ci – říci/moci; -ct – říct/téct;

V řešení přímo nevyžadujte: Infinitiv zakončený na *-ct* a *-ci* mají slovesa, která ve tvarech přičestí činného/minulého mají zakončení kmene *h* nebo *k* (*řekl, tloukl, mohl, pekl* apod.).

Stylové hodnocení: *-ti* – knižní až archaické – uznávejte každou z obou možností,

-ci – knižní,

-t – neutrální,

-ct – hovorový až neutrální – uznávejte každou z obou možností.

Bodování: za čtyři správně uvedená zakončení – 2 body,
za tři správně uvedená zakončení – 1 bod (za méně správných zakončení – 0 bodů);
za čtyři správně vymezené stylové charakteristiky – 2 body,
za tři stylové charakteristiky – 1 bod (za méně – 0 bodů).

Celkem tedy maximálně 4 body.

5. a) Podtržené infinitivy: *být zkoušeni, být představena, být propuštěn*;

b) kategorie: slovesný rod, slovesný vid, jmenný rod, číslo;

c) větné členy: součást přísudku, součást přísudku, podmět.

Bodování: a) za uvedení tří celých infinitivů (i s trpným přičestím) – 1 bod;
b) za správné uvedení čtyř kategorií – 3 body,
za správné uvedení tří kategorií – 2 body,
za správné uvedení dvou kategorií – 1 bod (za jednu a méně kategorií – 0 bodů).
Za uvedení každé kategorie, která se u infinitivu neurčuje (např. kategorie osoby), odečtete 1 bod (záporné body se nedávají);
c) za správné určené tři větné členy – 2 body,
za správné určené dva větné členy – 1 bod (za jeden a méně správně určených větných členů – 0 bodů).

Celkem tedy maximálně 6 bodů.

Celkem maximálně 23 bodů.

Slohový úkol:

Hodnoťte dodržení tématu, plynulost a návaznost textu, vhodný výběr lexikálních prostředků i větnou stavbu. Přihlížejte i k tvaroslovné a pravopisné správnosti.

Bodování: 0–10 bodů. Využijte celého bodového rozpětí.
